

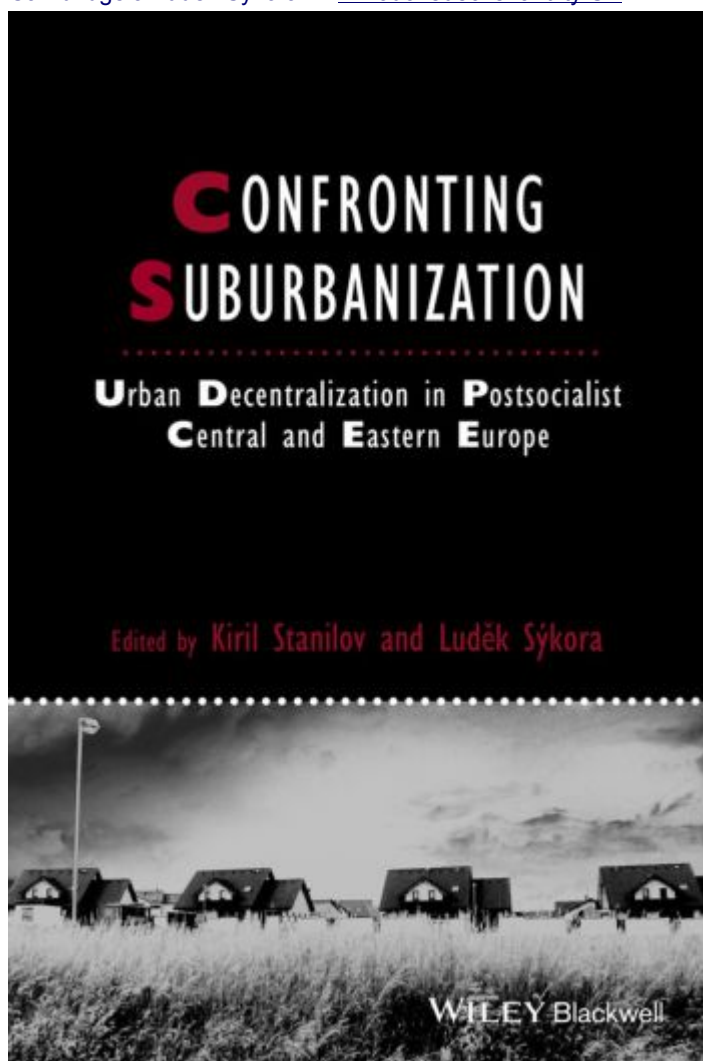

Mezinárodní tým připravil „jiného“ průvodce po postsocialistických městech

---

Mezinárodní tým připravil „trošku jiného“ průvodce po postsocialistických metropolích

Všimli jste si toho, že za Prahou vyrostlo v poslední dekádě nové město počtem lidí větší, než jsou krajské metropole? Pravděpodobně ne. Jeho obyvatelé se totiž zabydleli v domech a bytech postavených na volných plochách velkého množství stávajících obcí. Suburbanizace přitom není fenoménem pouze v České republice. Podobným přerodem prošla i další postsocialistická hlavní města, jak ukazuje nová publikace editorské dvojice, již tvoří Kiril Stanilov z Univerzity v Cambridge a Luděk Sýkora z [Přírodovědecké fakulty UK](#).

Právě oni dva oslovili vybrané vědce z různých států, kteří vývoj hlavních měst ve svých zemích dlouhodobě sledují, a na základě jejich výzkumů připravili srovnávací studii *Confronting Suburbanization: Urban Decentralization in Postsocialist Central and Eastern Europe*. Její čtenáři si tak mohou udělat představu o tom, jak se v posledních letech proměňovala nejenom Praha, ale také Budapešť, Lublaň, Moskva, Sofie, Tallinn nebo Varšava.

„Studie měst jsme rozdělili do dvou částí. V té první se jednotliví vědci věnují tomu, co se odehrává ve městech z hlediska prostorové expanze, zda města rostou kontinuálním způsobem a zahušťují se, zda rostou především jejich

jádra, nebo jestli naopak rostou spíše periferní části. Sledovali jsme, zda vznikají nové rozsáhlejší zóny, nebo je růst spíše fragmentovaný do spousty malých lokalit. Zajímalo nás, co zapříčiňuje proměny měst. Ve srovnávacích kapitolách jsme se pak snažili vyčlenit znaky, které jsou společné všem metropolím a které jsou naopak specifické jen pro některé z nich," vysvětlil prof. Luděk Sýkora.

Všechna sledovaná města potom spojuje skutečnost, že území na jejich hranicích i za nimi, na rozdíl od center, masivně bobtnají přílivem nových obyvatel. Pozorovat se dá tento jev zhruba od druhé poloviny 90. let. „Do určité míry jsou společné i jeho příčiny. Všude byl nastolen volný trh, investoři si v metropoli a jejím okolí vybírají prostory, které jsou pro ně investičně atraktivní, kde mohou co nejrychleji postavit bydlení k prodeji. Tyto podmínky nejčastěji splňují lokality za hranicemi města, a to proto, že rozhodování o územním rozvoji se ve všech metropolích decentralizovalo na úroveň obcí, které podporují místní výstavbu, přičemž se upustilo od regionálního plánování, jež by usměrnilo rozvoj ve větších celcích," vysvětlil profesor Sýkora.

Praha je výjimečná v tom, že suburbánní pás kolem ní roste ve srovnání s ostatními metropolemi nejrychleji. Podle profesora Sýkory to je známka toho, že Praha je úspěšné a bohaté město lákající investory a navíc má dostatečně majetné obyvatelstvo, které si koupí nového domu či bytu (i když třeba na úvěr) může dovolit.

„Podle podrobných dat získaných během sčítání obyvatelstva se jenom v letech 2001 až 2011 zvětšil počet obyvatel za hranicemi Prahy téměř o polovinu, zhruba o 130 tisíc lidí. Za Prahou nám vyrostlo nové město velikostí někde mezi Pardubicemi a Plzní. Nikdo si toho ale nevšimneme, protože není zkoncentrované na jedné ploše, ale je rozdrobené ve stovkách malých lokalit," podotkl profesor Sýkora.

S takto rychlým a nekontrolovaným masivním nárůstem obyvatel se pochopitelně pojí i problémy, které jsou dnes čím dál tím víc patrné. V obcích začínají chybět školky a školy, veřejná doprava je přetížená, silnice ucpané. V České republice podobně jako v ostatních sledovaných městech regionální politici zapomněli proces suburbanizace jakýmkoliv způsobem kontrolovat. „Jedinou výjimkou je možná Budapešť, i tam ale situaci začali regulovat pozdě. Lidé by měli mít možnost vybrat si, zda budou bydlet v rodinném domě na předměstí či v bytových domech městské zástavby, stát by měl zajišťovat možnosti volby. Měl by ale také zvažovat, kde se domy postaví a zda je v daných místech možné zajistit základní potřeby obyvatel – dopravu, školy. Suburbanizaci jako celek nekritizujeme, je to přirozený způsob rozvoje měst, ale některé její formy přinášejí horší důsledky, a proto je třeba růst měst usměrňovat," podotkl profesor Sýkora.

Autoři publikace se v ní proto také zamýšlejí nad budoucností vývoje měst. Profesor Sýkora však připustil, že kniha nebyla napsaná pro lidi, kteří se ve městech věnují územnímu plánování. „Ti si spíše přečtou některé z prací, které na základě našich studií připravujeme do časopisů publikovaných u nás, samozřejmě ale není vyloučeno, že si přečtou i naši knihu," upozornil. Výsledky výzkumů profesora Sýkory i jeho kolegů by se tak neměly stát pouze předmětem zájmu akademiků, ale měly by dopadnout i na úrodnou půdu městských a regionálních politik.

Publikace *Confronting Suburbanization: Urban Decentralization in Postsocialist Central and Eastern Europe* vyšla v září letošního roku v prestižním mezinárodním nakladatelství Wiley-Blackwell, které se zaměřuje na odbornou vědeckou literaturu. Knihu i téma, kterému se věnuje, její autoři představili na konci října v Praze na Přírodovědecké fakultě UK během odborného semináře zaštitěného programem PRVOUK Geografie.